

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

นางสาวรุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974 – 333 – 161 - 1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RIGHTS AND LIBERTIES OF THE THAI PEOPLE IN THE CONSTITUTION OF
THE KINGDOM OF THAILAND B.E. 2540 (1997)

Miss Rungnapa Yanyongkasemsuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art in Government

Department of Government

Graduate School

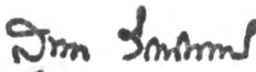
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 374 – 161 – 333 - 1

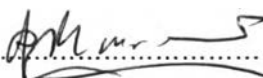
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พุทธศักราช 2540
โดย นางสาวรุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. สุจิต บุญบงการ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ

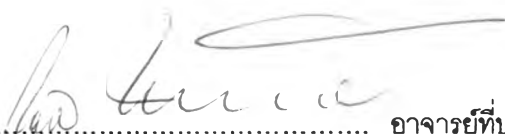
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

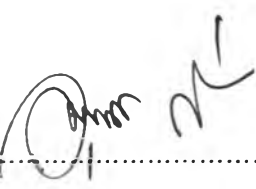

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กิระนันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สุจิต บุญบงการ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข : สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (RIGHTS AND LIBERTIES OF THE THAI PEOPLE IN THE THAI CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND B.E. 2540 (1997)) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศ.ดร. สุจิต บุญบงการ , อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ศ.ดร. กระมล ทองธรรมชาติ , 183 หน้า . ISBN 974-161-333-1

การศึกษาเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะตอบคำถามที่ว่า มีปัจจัยอะไรที่ทำให้มีการขยายและเพิ่มเติมบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งมีการขยายและเพิ่มเติมมากกว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมา และพิจารณาถึงกระบวนการในการร่างรัฐธรรมนูญว่าใครเป็นผู้ที่มีส่วนในการผลักดันให้มีการขยายและเพิ่มเติมบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นสำคัญของสมมติฐานในการศึกษา มี 2 ประการ ประการแรก บทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพที่เพิ่มมากขึ้นนั้น เนื่องจาก ประชาชน กลุ่ม องค์กรต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการเรียกร้องและผลักดันให้มีการเพิ่มการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และประการที่สอง เนื่องจากความต้องการของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการให้มีการเพิ่มหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

สำหรับวิธีการศึกษาวิจัย เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีบทบาทในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ และมีส่วนในการผลักดันให้มีการขยายและเพิ่มเติมบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพ

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนทั่วไปได้เข้ามามีบทบาทในการเพิ่มเติมบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพ โดยผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ในรูปแบบต่างๆ สำหรับกลุ่มและองค์กรต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากร่างรัฐธรรมนูญหรือมีข้อเสนอ ก็จะมีการเรียกร้องหรือยื่นข้อเสนอไปยังสภาร่างรัฐธรรมนูญและสื่อต่างๆ โดยชื่อเรียกร้องและข้อเสนอของกลุ่มและองค์กรต่างๆ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและนำไปบัญญัติโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ ความสอดคล้องกับหลักการ และความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มอื่นๆ ฉะนั้น ในส่วนนี้จึงเกิดการประนีประนอมระหว่างกลุ่มองค์กรต่างกับสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น

สำหรับความต้องการและบทบาทของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นที่ชัดเจนว่าสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ โดยการริเริ่มสิทธิและเสรีภาพใหม่ๆ และวางแนวทางที่จะทำให้สิทธิและเสรีภาพสามารถเกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติใน กรอบเบื้องต้น หลังจากนั้นคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ จึงใช้กรอบเบื้องต้นนี้เป็นแกนหลักในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ในช่วงนี้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน สามารถเสนอความคิดเห็นและความต้องการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเพื่อบรรจุในกรอบเบื้องต้นได้ ในส่วนของการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาโดยอาศัยเหตุผลมาประกอบการพิจารณา อีกทั้งยังต้องทำการประนีประนอมและประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญบางท่าน และคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ที่มีความเห็นและความต้องการแตกต่างกัน กระบวนการต่างๆ เหล่านี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการและบทบาทของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีอย่างมาก ในการร่างรัฐธรรมนูญและการขยายเพิ่มเติมบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพ

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4081153824 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: RIGHT AND LIBERTY / CONSTITUTION

RUNGNAPA YANYONGKASEMSUK : RIGHTS AND LBERTIES OF THE THAI PEOPLE IN THE THAI CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND B.E. 2540 (1997) . THESIS ADVISOR : PROF. SUCHIT BUNBONGKARN , Ph.D. THESIS CO - ADVISER : PROF. KRAMOL THONGDHAMACHART , Ph.D. 183 pp. ISBN 974-333-161-1

This thesis aims at answering the following question : what are the factors that led to an increasing and broadening of the rights and liberties chapter in the Thai constitution B.E.2540 . So, this thesis will focus on the rights and liberties chapter in the Thai constitution B.E.2540 , which is far broader than all any previous constitution . We shall also consider the drafting process and identify those who had a role in pressing for an expansion of this rights and liberties chapter.

There are two main points of this supposition . The first one is whether the broadening of this chapter really came from citizen groups and organization citizen calling for an increase in and the more protection of their rights and liberties. The second point is whether this came from the Constituent Assembly members themselves who desired to provide a further increase of the rights and liberties of the Thai people .

As for the research method used in this thesis , there will be a study of documents and also interviews of the Constituent Assembly 's members who , admittedly , had an important role in the drafting process and in pushing for a broadening of this rights and liberties chapter.

The study's results showed that Thai citizens took part in the broading of this chapter by expressing their views through a variety of public hearings . As for other groups and organizations affects by the draft or which made recommendations to the draft through the media , all such were considered as to their applicability , their adaptability to principle and their adaptability to the needs of others groups. Therefore , there was compromise among the groups and with the Constituent Assembly.

In terms of the important role of Constituent Assembly 's members , it is obvious that they realized how significant rights and liberties were . They initiated new rights and liberties and laid down the framework to make the above rights and liberties actually practical in a fundamental framework.

After that , the Drafting Committee used this framework as the core when drafting the constitution . At that time , all members could propose their views so as to get the maximum benefit for Thai citizens.

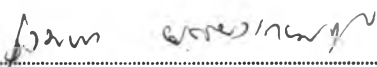
In their deliberation , they used not only their reasons but also compromises and manage the interest of all groups.

Obviously , all the above processes reflect the key role of Constituent Assembly 's members on the drafting procedure and also in broadening the rights and liberties chapter.

ภาควิชา GOVERNMENT

สาขาวิชา GOVERNMENT

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ คือ ศ.ดร. สุจิต บุญบงการ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งประกอบด้วย ศ.ดร. กระทบทองธรรมชาติ รศ. ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ และ รศ. ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี นอกจากนี้ผู้วิจัยยังขอขอบคุณสมาชิก สภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านที่ได้สละเวลาในการให้สัมภาษณ์และข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็น อย่างมาก

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา ซึ่งได้ให้กำลังใจและสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้ใน ทุกๆ ด้านมาโดยตลอด

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
สถานการณ์สิทธิและเสรีภาพในประเทศไทย	2
บทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ	7
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	13
สมมติฐาน	13
ขอบเขตของการศึกษา	13
ระเบียบวิธีในการดำเนินการวิจัย	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	14
การนำเสนอผลการศึกษา	14
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	15
2 แนวความคิด และทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	17
บทนำ	17
แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ	17
ความหมายของคำว่าสิทธิ	18
ประเภทของสิทธิ	20
ความหมายของคำว่าเสรีภาพ	23
ประเภทของเสรีภาพ	24
วิวัฒนาการของกฎหมายรัฐธรรมนูญ	26
นิยามของคำว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญ	27
รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร	27
หลักการและสาระสำคัญในกฎหมายรัฐธรรมนูญ	28
ความสำคัญของกฎหมายรัฐธรรมนูญ	29
สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ	30

รูปแบบการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน	31
กระบวนการเรียกร้องและการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในประเทศ ต่างๆ.....	32
สิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ	37
บทที่	
3 เปรียบเทียบบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ	44
บทนำ	44
สิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ	44
เปรียบเทียบบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพ	45
สภาพปัญหาหลักของสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญทั้ง 15 ฉบับ.....	48
บทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	50
สรุป	56
4 การประชาพิจารณาเกี่ยวกับบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540	59
บทนำ	59
ความหมายของคำว่าประชาพิจารณา	60
กระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณา	60
กระบวนการในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ	62
ผลการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณากับการขยายและเพิ่มเติมบทบัญญัติ สิทธิและเสรีภาพ	68
บทบาทของกลุ่มและองค์กรต่างๆ ในการแสดงความคิดเห็นต่อการร่างรัฐธรรมนูญ 74	
สรุป	85
5 บทบาทของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีต่อการขยายและเพิ่มเติมบทบัญญัติสิทธิและ เสรีภาพ.....	87
บทนำ	87
บทบาทของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีต่อบทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพ	88
บทบาทของคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ	89
บทบาทของคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ	95
บทบาทของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ.....	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เปรียบเทียบบทบาทของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ	100
บทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพที่มีการวิพากษ์และเป็นที่น่าสนใจโดยทั่วไป	102
สรุป.....	106
บทที่	
6 บทสรุป	109
รายการอ้างอิง	114
ภาคผนวก	
บทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ	119
บทบัญญัติสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ...	142
กรอบที่ 1 สิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของพลเมือง	150
คำถามในสวนของสิทธิและเสรีภาพที่ออกโดยคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและ ประชาพิจารณ์	153
คำถามในสวนของสิทธิและเสรีภาพที่ออกโดยคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็น และประชาพิจารณ์ประจำจังหวัดนครปฐม	155
ผลสรุปประเด็นการจัดทำประชาพิจารณ์ระดับจังหวัดจาก 71 จังหวัด	157
ประวัติโดยสังเขปของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ	159
ประวัติผู้เขียน	183